

Några intressanta lokaler i Ovansiljan III

Dan Broström
Kungsfågelv. 1A
794 32 Orsa
danb@globalnet.net

Karl Soop
Djustäppv. 23
792 90 Sollerön
surtur@wineasy.se

Perioden sedan våra tidigare artiklar om Ovansiljans mykoflora (Broström & Soop, 2000, 2001) har bjudit på många märkliga fynd i vårt område, där vi dessutom inventerat ett antal nya lokaler som visat sig vara synnerligen produktiva. Här rapporterar vi från dessa och från några av de tidigare lokalerna. Vi beskriver och illustrerar ett antal särskilt intressanta arter.

Tillägg: Texten har reviderats efter publiceringen med notiser inom klammer [].

Sollerön har även under den gångna säsongen bjudit på en del nytt, där vi särskilt vill nämna ett par tryfflar:

Hymenogaster olivaceus Vittad. (oliv buktryffel) (Bild sid. xx)

Fruktkropp 15–20 mm, rundad, knölig och lobad, utan fot, sparsamma rhizoider nedtill.

Peridium torrt, ljusgrått, tätt ådrat i brunt, senare gråbrunt mörknande till svartbrunt.

Gleba blekt beigegrå, mörknande till svartbrunt, fint loculat; columella saknas men mörkare, ± dendroid sträng och områden; lukt vid plockningen stark, aromatisk, liknande fernissa, avtagande.

Reaktioner: Ammoniak (25%) trivial överallt.

Mikr.: sporer bruna, ellipsoida med utskjutande bucklor, åsar, ofta med kloliknande utskott vid änden, 22–35 × 11–14,5 µm.

Fynd: Dalarna, Mora, Sollerön, Klikten, 2002-07-06, 4-5 exemplar i olika åldrar, till största delen hypogeiska bland lövförna nära *Salix* och *Betula*, herb. KS-GA25.

Hymenogaster är basidiomyceter som visats stå nära *Hebeloma* och följaktligen antas bilda mykorrhiza (jfr Soop 2003). Fyndet är det första dokumenterade i Ovansiljan. Enligt L. Kers, som bestämt kollekten, är det den vanligaste *Hymenogaster*-arten i landet, men det är första gången någon av oss har sett den.

I trädgårdsmiljö fann vi tidigt på året (2003-06-16) en stor kollekt av en vitaktig, brunrodande tryffel, som visade sig vara en askomycet, *Hydnотrya tulasnei* Berk. & Br. (vecktryffel; det. L. Kers; bild sid. xx). Den växte nära *Prunus* och *Rosa*, halvt hypogeiskt i gräsmatta. Arten har hittats tidigare en gång (utan belägg) i Orsa-trakten. Från samma lokal har vi också funnit *Agrocybe arvalis*, *Conocybe huijsmannii* och *C. semiglobata*.

6. Vinäsgraven och angränsande tallhed

Vinäsgraven är en bitvis mycket brant ravin som korsar byn Vinäs mellan Mora och Sollerön. Den har länge åtnjutit skydd som reservat. Lokalen, som ligger väster om byn, omfattar även delar av den omgivande tallheden, och har visat sig högintressant ur mykologisk synvinkel.

Lepiota coxheadii Orton (Bild sid. xx)

Hatt 35– mm; torr, ej hygroman, rundad till flackt konisk, täckt av bruna till rödbruna, täta, koncentrisk fjäll och uppsprickande disk på vit bakgrund.

Lameller vita, fria, täta, egg av samma färg.

Fot ca 80 × 4 mm, svagt vidgad nedåt, vit ovan, bas täckt av samma fjäll som hatten, mitten blekt rödbrun utan krage.

Kött vitt; lukt svag, aromatisk eller ungefär som saltsyra.

Mikr: sporer elliptiska, släta, hyalina, dextrinoida, 6–8,2 × 3,8–4,5 µm; cheilocystidier klubbformade, ofta med huvud, ca 40 µm långa, pleurocystidier cylindriska 40 × 10 µm; velumhyfer på cutis cylindriska med brunaktigt, distribuerat pigment, ca 300 × 8–17 µm, blandade med mindre, klubbformade till lageniforma element ca 50 × 8 µm.

Fynd: Dalarna, Mora, Vinäsgraven, 2003-08-21, vid bäckkant bland *Picea* och möjligen *Alnus*, herb. KS-AA37.

Vid första anblicken verkade det klart att det inte handlade om någon av de vanliga fjällskivlingarna. Svampen var medelstor, betydligt kraftigare än t ex *L. fulvella*, som den i viss mån liknade i färg och beklädnad. De vanliga *L. clypeolaria* och *L. ventriosospora* har vita, respektive gulbruna fjäll, som är annorlunda fördelade än hos den aktuella arten, vars fjäll är rödbruna och placerade längst ned på foten. Lukten, liknande den hos *L. cristata*, är också typisk.

Vi besökte lokalen en vecka senare, nu tillsammans med våra italienska svampvänner, och fann då en ny och större kollekt av arten. Francesco Bellú, känd mykolog i Europa och författare till många artiklar och till minst fyra egna arter inom *Lepiotaceæ*, bestämde samma dag fyndet till *L. coxheadii*. Hans diagnos har visat sig stämma bra med tillgänglig litteratur, som dock anger något spensligare habitus. Arten finns inte angiven i Nordic Macromycetes, och har oss veterligen inte tidigare rapporterats från Sverige. Den måste anses vara ytterst sällsynt, och bör snarast inlemmas i rödlistan.

Vinäsgraven har bidragit med många andra fynd. I ett tidigare inlägg rapporterade vi en ovanlig sopp, *Leccinum percandidum*. Här är några andra observationer från ravinens nedre del:

Phellodon niger (svart taggsvamp)

Pholiota lubrica

Cortinarius fervidus (guldfotad spindling)

Cortinarius cinnamomeoluteus

Cortinarius purpureus (stor blodspindling)

Cortinarius napus (rovspindling)

Cortinarius calochrous (fagerspindling)

Cortinarius atropusillus

Den sistnämnda spindlingen är mycket intressant, då den är en alpin art, beskriven från Schweiz av J. Favre, och som normalt växer med *Alnus viridis*. Men enligt M. Moser (2001) återfinns den ibland även i låglandet tillsammans med *A. incana* (gråal), vilket var fallet i Vinäsravinen. Det är fråga om en mycket liten *Telamonia* (hattdiameter under 15 mm), mörkbrun, som påminner om vissa andra alspindlingar, t ex *C. badiovestitus*, från vilken den skiljer sig främst på de betydligt kortare sporer (6,8–8,7 × 4,5–5,5 µm), eller om *C. bavaricus* som har guldgult velum.

Den ovanliggande sandiga tallheden är i mycket lik Bonäsheden, från vilken vi rapporterade i ett tidigare avsnitt. I år fick tallskogen hedersbetygelsen "*phrygianus*-lokal", då vi här för första gången fann *Cortinarius phrygianus* (frygisk spindling), hittills bara rapporterad från ett fåtal platser i Ovansiljan. Många andra typiska, tallgående spindlingar brukar dyka upp här, t ex *C. mucosus* (hedspindling), *C. quarcticus*, *C. suberi*, *C. pinophilus*, *C. carneinatus* och *C. melitosarx*.

Den sällsynta spindlingen *Cortinarius poppyzon* tycks ha haft ett riktigt pangår under 2003, då den kunde rapporteras från många lokaler runt om i Mellansverige, bl a Vinäsgraven. Det är en medelstor *Sericeocybe* som liknar *C. malachus*, från vilken den skiljer sig på gladare hattfärger med ockra eller orange disk, och betydligt mindre sporer (se Soop, 2001).

Följande spindling, som tidigare bara rapporterats från Bonäsheden (typlokalen; se Lindström & Soop, 1999) har nu också påträffats här:

Cortinarius anomalellus Soop

(Färgbild i detta nummer, sid. xx)

Hatt 14–40 mm; torr, ej hygroman, plan med grund puckel, sedan utbredd till plan; varmt purpurbrun till rödbrun, senare gråare, matt, invuxet trådigt till fint grynigt; kant svagt violett till gråviolett som ung.

Lameller ± mättat violetta med ljusare egg; tämligen glesa (L=32, l=2); cortina gråviolett.

Fot 35–60 × 3–6 mm, jämntjock; gråsilvrig med violett ton på övre halvan och tunna brunröda fibrer och gördlar. Velum brunrött till gråskärt, tämligen sparsamt.

Kött gråaktigt med violett marmorering, ibland rodnande i fotbasen; ingen lukt eller smak.

Reaktioner: starkt grönt med guajak; lilarött med formalin på fotvelum, trivialt i köttet; ingen med NaOH.

Mikr: sporer 9–11(12) × 6,5–7,5 µm, ± elliptiska, gulbruna, måttligt vårtiga.

Fynd: Dalarna, Mora, Vinäsgraven, 2000-08-30, vid stigkant i sandig skog av *Pinus*, herb. KS-CO1143.

Detta är en art som mycket liknar *C. anomalus* (björkspindling), men skiljer sig från denna främst på mindre fruktkroppar med djupt violetta lameller, ett rödaktigt velum, och sporer som inte är rundade och betydligt längre. Den verkar dessutom vara bunden till tallskog.

Arten återfanns också under året i Gesundatrakten, och har rapporterats från Trollhättans omgivning (Stridvall & Stridvall, 2003). Den bör sökas i liknande miljö i hela landet, då det är troligt att den inte är så sällsynt utan snarare förbisedd genom förväxling med björkspindlingen. Det är emellertid tveksamt om den står nära sektionen *Anomali*, och det troliga är att den visar sig höra hemma i gruppen kring *C. præstigiosus*.

[Senare molekylära undersökningar har visat att arten tillhör sektionen *Anomali*. Den har påträffats på flera nya lokaler, bl a i tallskogen vid Vasaloppet i Selja nära Mora.]

7. Skeer

Lokalen har fått sitt namn efter den vackert belägna folkparken Skeer, med sin vidunderliga utsikt över Orsasjön och de blå bergen i väster. Här finns en av de kalkrikaste förekomsterna i Orsa kommun, med stort inslag av blåsippor och flera ovanliga, kalkgynnade arter. I själva verket är likheten stor med Klikten på Sollerön, vad beträffar artsammansättningen.

Lactarius citriolens, det nordligaste fyndet i Sverige

L. aquizonatus

Russula lundellii

R. delica var. *delica*

Tricholoma aurantium

Cortinarius fraudulosus växte på en stor myrstack tillsammans med

Geastrum pectinatum

8. Säs fäbod

Denna lokal i Moratrakten, nära Alderängarnas reservat som vi rapporterat från tidigare, har visat sig producera bland de märkligaste arter vi funnit i trakten. Den hade tidigare uppmärksamats av medlemmar i Ovansiljans mycofagaster, som där insamlat bl a *Russula mustelina* (brunkremla) och ett av landets nordligaste fynd av *R. cærulea* (puckelkremla).

Lokalen består av ruderatmark omgiven av blandskog och ängar med en uppdämd damm i den genomströmmande ån. Fördämningen har tidigare drivit en såg, som nu, i modernare skick, ger ifrån sig en mängd vedavfall. Dessa högar av sågspån och bark, ibland brända men ofta genomfuktade, har visat sig hysa en mängd sällsyntheter:

Callistosporium luteoolivaceum (Berk. & Curt.) Sing.

(Bild sid. xx)

Hatt 20–50 mm; torr, hygroman, konvex; mörkt gulbrun till olivbrun, matt, nästan strukturlös.

Lameller gula med grön ton till senapsgula, medeltäta.

Fot 30–65 × 2–6 mm, jämntjock; mörkt gråbrun, matt, något vitluddig vid basen.

Kött grågult; lukt svagt mjölkaktig eller något påminnande om rökelse, smak ingen.

Reaktioner: NaOH röd på hatthud, blodröd på lamellerna, obestämt rödaktig på kött och fot.

Mikr: sporer 3.8–5.5 × 3–4 µm, trubbigt elliptiska, släta, i H₂O svagt gula som yngre, sedan mörkare orangeröda till brunröda; lamelltrama ljust gulbrunt med många, mörkare gulbruna pigmentklumpar; i utspädd NH₃ blir dessa intensivare gulröda, sporererna med bärnstenslyster; sterilceller på lamelleggen klavata, ej differentierade.

Fynd: Dalarna, Mora, Säs, 2001-09-18, på multnande sågspån, nära *Pinus* och *Betula*, herb. KS-TB81.

Denna sällsynta art gav först intryck av att vara *Calocybe onychina*, en art som är vanlig på Rättviksheden, men substratet och biotopen verkade minst sagt originella för den senare. Dessutom saknar denna den spektakulära lutreaktionen hos vårt fynd, en karaktär som inte omnämns i tidigare beskrivningar vi sett av *Callistosporium luteoolivaceum*. Den starkt röda färgningen, inklusive färgningen av element i hymeniet, tyder på närvaron av antrakinonpigment. Arten har rapporterats från Värmland i Jordstjärnan (Stålberg, 1987), men är i övrigt sparsamt omnämnd i litteraturen.

Andra intressanta fynd på lokalen:

Galerina triscopa

Calocybe chrysentera

Pluteus leoninus (gulskölding)

Russula atrorubens

Leucocortinarius bulbiger (vitsporig spindling)

Collybia impudica

Sistnämnda, ganska ovanliga nagelskivling utsöndrar en stark doft av rutten kål och vitlök, ungefär som *Micromphale foetidum* (stinkbrosking). Den kan skiljas från andra stinkande naglingar på sina påfallande glesa lameller. Det egendomliga är nu att vi i fjol fann en klart artskild, likadant stinkande *Collybia* i Bergkarlås, en lokal vi tidigare rapporterat från. Denna hade täta lameller, men var i övrigt ganska lik *C. impudica*. Den enda, från Sverige kända art, som vårt fynd skulle kunna passa in på är *C. hariolorum*, vilken växer i sydliga bokskogar, medan vår kollekt växte i ren granskog. Det finns emellertid en tredje, stinkande, sydeuropeisk nagelskivling, *C. graveolens* (se Contu, 2000) som skulle kunna stämma, men den ska växa från ett sklerotium, vilket vi inte observerat.

Slutligen vill vi beskriva ett sällsynt fynd:

Omphalina strombodes (Berk. & Mont.) Murr. (vednavling)

(Bild sid. xx)

Hatt 15–40(50) mm; torr, hygroman, trattformad och djupt navlad, som äldre med nedsvängd kant; grå till brungrå, med täta, radiära, mörkare grå till svarta fibrer, senare blekare beige-grå med glesare fibrer; kant rynkad, något strimmig, likfärgad.

Lameller långt nedlöpanne, mycket glesa, ganska tjocka, något gaffelgrenade, vita till gråvita, gulnande med åldern, slutligen grågula till smutsgula.

Fot 20–50 × 2–5 × 2 mm, jämntjock men ofta tillplattad; central till svagt excentrisk; böjd, ihålig; gråvit till blekt brungrå, ± kal utan hår vid basen.

Ingen lukt eller smak.

Mikr: sporer (5)6–8 × 4–5,5 µm, trubbigt elliptiska, hyalina, släta, inamyloida. Basidier 2- och 4-sporiga. Cheilocystidier klavata, smala, 30–35 µm, hyalint inkrusterade; pleurocystidier hyalina, cylindriska, ca 40 × 10 µm. Hatthud filamentös. Söljor i lamelltramat, men inga sedda i cutis.

Fynd: Dalarna, Mora, Säs på multnande sågspån och bark, nära *Picea* och *Betula*, 2002-07-07 herb. KS-TB82; 2003-06-28 herb. KS-TB85; 2003-08-02.

Arten växte i stora mängder under två säsonger, och vår slutsats var först att det var fråga om *Fayodia pseudoclusilis*. Den senare har liknande sporer, som dock är amyloida, och har inte lika långt nedlöpanne lameller. Våra fynd karakteriseras i övrigt av sitt växtsätt på sågspån och

barkavfall, samt av den som äldre gulnande fruktkroppen (jfr synonymen *O. xanthophylla*). Möjligen är sporena något för korta, dock anger Breitenbach & Kränzlin 3 (1991) spormåttan 4,6–6 × 3–4,1 µm. Vi har emellertid jämfört kollektorna med herbariematerial av *O. strombodes* från H.G. Toressons och Riksmuséets samlingar, och inte funnit någon skillnad i vare sig det torkade materialets utseende eller mikroskopiska detaljer.

Enligt P.A. Moreau, känd *Tricholomataceæ*-forskare (*in litt.*) är det möjligt att man bör skilja kortsporiga former från långsporiga, eventuellt korrelerat med lamellfärgen, vilket kan berättiga en taxonomisk uppdelning i *O. strombodes* och *O. xanthophylla*. Komplexet är emellertid inte ännu utrett.

[Det har dock blivit utrett senare, åtminstone delvis (Redhead & al. 2002, *in Mycotaxon* 83), och det korrekta namnet på arten är *Gerronema xanthophyllum* (Bres.) Norvell & al. Den andra arten, *O. strombodes*, finns förmodligen inte i Europa.]

9. Gesundatrakten

Skogarna söder och väster om Gesundaberget har visat sig vara ganska rika på fina lokaler. Trots återkommande avverkningar, kan man finna äldre granbestånd i mossig miljö, som i vissa fall producerar intressanta fruktkroppar, då särskilt spindlingar. Vi beskriver en av dessa, då den trots sin relativa vanlighet, inte verkar ha uppmärksammats i svenska tidskrifter.

Cortinarius bayeri (Vel.) Reum. & Moënné-Loccoz

(Bild sid. xx)

Hatt 10–40 mm; torr, hygroman, länge konisk, sedan utbredd med smal puckel; gulbrun till orangebrun med mörkare mitt, som ung något mörkare rostfärgad och glittrande av fina, ockra till gråaktiga fibrer och små fjäll, ibland fort ± kal; kant något blekare, ibland svagt strimmig.

Lameller kanelbruna till gulbruna med ljusare egg, glesa (L=22–34, l=2), vidväxta, breda; cortina vit till grågul.

Fot 20–60 × 2–5 mm, jämntjock, slank; blekgrå med tunna, ockra gördlar som ibland rodnar till blekrött. Velum ockra till gråbeige, ofta med en svagt skär ton, tämligen rikligt.

Kött beige; lukt svag, fruktaktig (som krusbär eller som blyertspenna).

Reaktioner: ± trivial med NaOH, dock gråbrun med purpur ton på fotvelum och kött.

Mikr: sporer 9,5–11,5 × 5–6 µm, amygdaloida till ± elliptiska, gulbruna, svagt vårtiga.

Fynd: Dalarna, Mora, Gesunda, 2000-09-13, vid stigkant i skog av *Pinus*; Bonåsheden, 1998-09-21, KS-CO979 (bilden); många andra fynd i trakten.

Denna lilla nätta svamp är kanske bättre känd som *C. fasciatus* (Scop.) Fr. ss auct., men som förklaras i Lindström & Soop 1999, är det senare namnet knappast användbart. Den är inte ovanlig i sandig tallskog, särskilt i norra delen av landet, men kan också förekomma i blandskog söderut. Arten karakteriseras av en, som ung, ganska fibrig eller småfjällig hatt, som kan föra tankarna till en trådskevling, men insamlingarna söderut verkar ha en tendens till kalare hatt med färre fibrer. På foten kan man dock skönja velumresterna som ockra gördlar och band, vanligen med en tydligt skär komponent. Dessa kännetecken pekar på att arten ingår i gruppen Fulvescentes.

Bland övriga spindlingar från Gesundalokalerna kan nämnas *Cortinarius patibilis*, en ovanlig men knappast sällsynt *Phlegmacium* i mellansvenska granskogar. Den påminner om *C. balteatus* (bårdspindling), men är ej lika robust och uppvisar en helt osannolik förmåga att reagera med en mängd kemikalier, bl a formalin. Lutreaktionen är snabb och spektakulär: först starkt gul sedan orange, till sist brun. Vi har även ett fynd av den närstående, men ytterst sällsynta *C. spadicellus*, som skiljer sig bl a på en slätare hattyta (vårt enda tidigare fynd är från Västergötland). (Man kan notera att *C. spadicellus* ss Soop i Jordstjärnan 1992 i själva verket är *C. patibilis*.) I sektionen *Phlegmacioides* har vi vidare funnit den sällsynta *C. latus*; den är beskriven i Jordstjärnan (Soop, 1996; se även Soop, 2003).

På en lokal har vi funnit rikligt av *Cortinarius emunctus* (stålblå spindling), en vacker och ovanlig art i undersläktet *Myxacium*, samt *C. barbatus* (vit spindling), *C. intentus*, *C. coleoptera*,

C. semivestitus, och *C. melitosarx*. Bland icke-spindlingar kan nämnas *Inocybe relicina* och *Amanita virosa* (vit flugsvamp), fynd som i båda fallen är ovanliga så här långt norrut. En inte ovanlig trattsivling i granskogarna är *Clitocybe diatreta*, kännetecknad av en svagt skär färgton. Slutligen kan nämnas de ovanliga *Pholiota pinicola*, *Ripartites metrodii*, och *Bankera fulgineoalba* (talltaggsvamp).

Mycologia Europæa

Många av våra kollektioner, i detta och de två föregående inläggen, har ingående diskuterats på internet i en diskussionsgrupp där massor av fynd och andra mykologiska frågor kontinuerligt dryftas och illustreras med foton. Forumet kallas Mycologia Europæa och leds av vår kände sverigevän Jacques Melot. Huvudspråket är franska, men många andra språk, t ex svenska används.

Forumet har fn över 400 medlemmar i 29 länder, även utanför Europa, där bl a ett antal framstående mykologer flitigt deltar, såsom M. Noordeloos, P. A. Moreau, H. Lindström, S. Redhead, och G. Eyssartier. Läsare som vill diskutera sina fynd rekommenderas varmt att gå med. Klicka in på:

<http://listes.cru.fr/www/arc/mycologia-europaea>

Tack

Vi vill tacka Hans Göran Toresson och Klas Jæderfeldt för viktiga diskussioner och material kring våra *Omphalina*-fynd. [Varmt tack också till Lars Kers för bestämmningar av tryffelarterna.]

Referenser

- Breitenbach J & Kränzlin F**, 1991: Champignons de Suisse, tome 3 — Edition Mykologia, Lucerne.
- Broström D. & K. Soop**, 2000: Några intressanta lokaler i Ovansiljan I — Jordstjärnan 21(2): 3-10.
- Broström D. & K. Soop**, 2001: Några intressanta lokaler i Ovansiljan II — Jordstjärnan 22(2): 12-18.
- Contu M.**, 2000: Tre notevoli specie di *Collybia* dalla Sardegna — Boll. Gruppo Micol. Bres. 43(1): 3-12.
- Lindström H. & K. Soop**, 1999: Quelques petits *Telamonia* calciphiles — Journal des JEC 1: 40-60.
- Moser M**, 2001: Some aspects of *Cortinarius* associated with *Alnus* — Journal des JEC 3: 47-76.
- Soop K.**, 1992: Ovanliga *Cortinarius*-arter — en bildserie, del VI — Jordstjärnan 13(1): 19-22.
- Soop K.**, 1996: Ovanliga *Cortinarius*-arter — en bildserie, del IX — Jordstjärnan 17(1): 21-26.
- Soop K.**, 2001: Les cortinaires séricéocyboïdes des forêts de résineux des pays nordiques — Journal des JEC 3: 3-9.
- Soop K.**, 2003: Nya rön om släktskapen inom *Cortinariaceæ* (spindlingar och närstående) — Jordstjärnan 24(1): 28-43.
- Soop K.**, 2003: *Cortinarius latus* Fries, une espèce critique et intéressante — Journal des JEC, 5: 8-11.
- Stridvall A. & L.**, 2003: Halle-Hunnebergs svampar — Jordstjärnan 24 (3): 4-76.
- Stålberg, J.**, 1987: Ett intressant värmlandsfynd — *Callistosporium luteo-olivaceum* — Jordstjärnan 8 (2): 43-44.

Hymenogaster olivaceus Vittad. Dalarna, Mora, Sollerön, Klikten, KS-BR175. Foto: Karl Soop.

Hydnotrya tulasnei Berk. & Br. Dalarna, Mora, Sollerön, Häradsarvet, KS-AS45. Foto: Karl Soop.

Lepiota coxheadii Orton. Dalarna, Mora, Vinäsgraven, KS-AA37. Foto: Karl Soop.

Cortinarius anomalellus Soop. Dalarna, Mora, Vinäsgraven, KS-CO956. Foto: Karl Soop.

Callistosporium luteoolivaceum (Berk.& Curt.)Sing. Dalarna, Mora, Säs fäbod, KS-TB81. Foto: Karl Soop.

Gerronema xanthophyllum (Bres.) Norvell & al). Dalarna, Mora, Säs fäbod, KS-TB82. Foto: Karl Soop.

Cortinarius bayeri (Vel.) Reum. & Moëne-Locoz. Dalarna, Mora, Bonäsheden, KS-CO979. Foto: Karl Soop.